

Els esborranys de la història

Text > GERARD BAGUÉ, director

El dossier sobre el conflicte remença, sobretot l'article que repassa la polèmica historiogràfica sobre la transcendència de la Sentència arbitral de Guadalupe, és una bona mostra de com el context socio-polític del present influeix en les visions del passat. En un mateix moment històric, els historiadors poden oferir-nos diagnòstics diametralment oposats en funció de l'àmbit d'interès del seu estudi o, per què no reconèixer-ho, dels seus interessos ideològics. L'especialització d'un historiador (ara que el saber s'ha anat compartimentant en regnes de taifes) pot fer que es fixi en uns determinats esdeveniments que ell considera transcendents i en bandegi d'altres, igualment significatius, per simple desconeixement. Tothom fa anar l'aigua cap al seu molí i els historiadors no són ànimes pures, desideologitzades, que basteixen les seves teories sobre el passat amb asèptiques fórmules matemàtiques. En moltes ocasions (i segurament aquest no és el cas de l'estudi dels remences) també hi ha un afany de personalisme, de traçar un fil discursiu nou i diferent destinat a marcar un perfil propi.

Jaume Vicens Vives, el gran estudiós dels remences, considerava que els pagesos hi havien sortit guanyant i que el conflicte havia posat les bases de la futura prosperitat del camp català. Aquestes tesis van ser en part contestades per Eva Serra, que va treure pes a la victòria pagesa i va defensar que la Sentència de Guadalupe no era més que una recomposició del sistema feudal. Un seguit d'articles posteriors decanten la balança cap a una o altra posició, en una interessant

polèmica historiogràfica que ens il·lustra sobre el caràcter voluble de la interpretació de determinats fets històrics, ja sigui pels àmbits on posa el microscopi cada historiador o pel seu biaix ideològic.

Com que els catalans estem fatalment

acostumats a les lectures molt contrastades de determinats fets històrics, aquestes discrepàncies teòriques sobre els remences ens semblen *peccata minuta*. Només ens cal comparar, un dia sí l'altre també, com els mitjans de la caverna (i d'altres de més propers) tracten el procés català. Si ja els fets del passat permeten polèmiques historiogràfiques, no cal imaginar què pot passar amb la història recent. Si hi ha qui defineix el periodisme com

el primer esborrany de la història, caldrà que els historiadors del futur agafin amb pinces algunes de les peces manipulades i tergiversades que parlen de la nostra història contemporània. Malauradament, ja sabem que la història (la història en majúscules, la que apareix als llibres de text de les escoles) l'escriuen els guanyadors. Fa més de cinc-cents anys del conflicte remença. Caldrà veure com, d'aquí a cinc-cents anys, es descriuran, per exemple, el referèndum de l'1 d'octubre i la proclamació avortada de la República catalana. Alguns historiadors potser teoritzaran que van ser la llavor d'una revolta que va posar les bases de prosperitat del futur estat català. Però potser n'hi haurà que els descriuran com la demostració d'una impotència que va conduir al desencís i a una recomposició de l'Estat espanyol. La veritat en lletres de marbre dependrà de qui guanyi i de qui escrigui la història.

>> Llibre dels infants, de l'editorial gironina Dalmau Carles Pla.